

25.4.5

35a → 36b (משנה ח')

1. ונפש כי תחטא ושמעיה קול אלה והוא עד או ראה או ידע אם לוא יגיד ונשא עונו: ויקרא ה:א

2. ונפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו: ויקרא ה:בא

3. יכקה ח' בשחפת ובקדחת ובדלקת ובחרחר ובחרב ובשדפון ובירקון וירפוף עד אבדן: דברים כז:ב

4. ולא ישמע אלכם פרעה ונתתי את ידי במצרים והוצאתי את צבאתי את עמי בני ישראל מארץ מצרים בשפטים גדלים: שמות ז:ד

5. אשרי העם ששכח לו אשרי העם ש' אלהיו: תהלים קמז:ט

6. ויאמר אדוני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך: בראשית יח:ג

7. ויאמר לוט אלהים אל נא אדוני: בראשית יח:ח

8. וישמרו להם את פסל מיכה אשר עשה כל ימי היות בית האלהים בשלה: שופטים יח:לא

9. ויפחסו בן אהרן בן אהרן עמד לפניו בימים ההם לאמר האוסף עוד לצאת למלחמה עם בני בנימין אחי אם אהדל ויאמר ה' גלו כי מחר אהוננו בידך: שופטים כ:כב

10. כמי שלי לפני האלף שלמה ומאתים לנטרים את פרו: שיר השירים ח:ב

11. הנה מטתו של שלמה ששים גברים סביב לה מגברי ישראל: שיר השירים ג:ג

12. אנתה מלכא מלך מלכיא די אלה שמיא מלכותא חסנא ותקפא ויקרא יח:הב לך: דניאל ב:לז

13. ... ואמר בלטיאצור חלמא ופשרא אל יבהלך ענה בלטיאצור ואמר מרי חלמא לשנאך ופשרה לעך: דניאל ד:טז

14. והשביע הכהן את האשה בשבעת האלה ואמר הלהן לאשה ימנו ה' אותך לאלה ולשבעה בתוך עמך בתת ה' את ירכך נפלת ואת בטנג צבה: במדבר ה:כא

15. ויקח מזרע המלוכה ויכתת אותו ברית ויבא אתו באלה ואת אילי הארץ לקח: יחזקאל ח:ג

16. וגם במלך נבוכדנאצר מרד אשר השביעו באלהים ויקש את ערפו ויאמץ את לבבו משוב אל ה' אלהי ישראל: דברי הימים ב לו:ג

17. אורו מרוז אמר מלאך ה' ארו ארור ישיביה כי לא באו לעזרת ה' לעזרת ה' בגבורים: שופטים ה:כג

18. ויעמדו על הקללה בהר עיבל ראונו גו ונפלת: דברים כו:ג

19. ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה ותועבת יקנוק מעשה ידי חרש וישם בסתר ועגנו כל העם ואמרו אמן: דברים כו:ט

20. וישבע יהושע בעת ההיא לאמר ארור האיש לפני ה' אשר יקום ובנה את העיר הזאת את יריחו בבכרו ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה: יהושע ו:כ

21. ואיש ישראל נגש ביום ההוא ויאל שאול את העם לאמר ארור האיש אשר יאכל לחם עד הערב ונקמתי מאיבי ולא טעם כל העם לחם: שמואל א ד:כד

22. ויונתן לא שמע בהשביע אביו את העם וישלח את קצה המטה אשר בידו ויטבל אותה ביערת הדבש וישב ידו אל פיו ותאנה עיניו: שמואל א ד:כז

23. ובאו המים המאריים האלה במעין לצבות בטן ולנפל יד ואקרה האשה אמן: במדבר ה:כב

24. ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם ואמר כל העם אמן: פ דברים כו:כ

25. ויאמר ירמיה הנביא אמן פו יעשה ה' יקם ה' את דבריו אשר נבאת להשיב כלי בית ה' וכל הגולה מבבל אל המקום הזה: ירמיהו כח:ו

26. וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם וביני כל נפש חיה בכל בשר ולא יהיה עוד המים למבול לשחת כל בשר: בראשית ט:ט

27. כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבר מי נח עוד על הארץ כן נשבעתי מקצף עלך ומגערך: ישעיהו נד:ט

28. והקמתי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ: בראשית ט:א

29. ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו: ויקרא כד:ט

30. ונקב שם ה' מות ימות רגום ורגמו בו כל העדה כגר כאזרח בנקבו שם ימות: ויקרא כד:טז

31. רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך: דברים ז:ט

32. לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מקשל וראת מאלהיך אני ה': ויקרא יט:ד

33. גם אל יתעד לנצח יחתך ויסחך מאהל ושרשך מארץ חיים סלה: תהלים נב:ו

34. והשביע אתה הלהן ואמר אל האשה אם לא שכב איש אתך ואם לא שטית טמאה תחת אישך הנקי ממי המרים המאריים האלה: במדבר ה:ט

- I פטורים – exclusion of non-מוון-משנה ח'
 - a Source: תחטא: תחטא; just as שבוה"ע must involve an actual claim of money, so תובע to give him money
- II פטורים – exclusion of anticipated עדות: if he administers oath that after they witness, will testify
 - a Reason: per sequence of v. 1 – witnessing, then being given the oath
- III פטורים – exclusion of general claim: if he stands up in ביהמ"ג and administers general oath to all present
 - a שמואל: even if his עדים are there and he is standing next to them; nonetheless, must single them out – per עד ט
 - i Support: ברייתא – and if he says “those of you standing here” and points to the עדים
- IV אם לא יגיד ט – קו"פ – exemption; per יגיד ט
- V משנה יב: requirement of claim coming from plaintiff:
 - a תובע If: he sent his slave or even the defendant issued the שבועה – exempt; they must hear it from
 - b Source (א"ר): אם לוא יגיד – read לא and read לו; only liable if יגיד
- VI משנה יג: formulation of oaths
 - a if: he says “משביעני עליכם” or אוסרני or מצווה – valid formulation
 - i explanation (רב יהודה): he is linking שבועה and ציווי to those in the תורה
 - 1 challenge (אב"י): כובלכם (binding) is a valid formula, yet its not in the תורה
 - ii explanation (אב"י): he adds שבועה to each phrase
 - b use of שמות: if he invokes:
 - i (the Master of) ווארץ שמים: exempt
 - ii but: the Name or cognomens (e.g. א"ד, ה') and exclusive attributes (e.g. רחום וחנון) are valid
 - 1 note: רחום וחנון are not “names” and may be erased, the understanding here is “by the One who is ר"ח” etc.
 - (a) and: there is no doubt who the referent is; which is not true in the case of ווארץ שמים

- iii *tangential discussions:*
- 1 sanctity of a "partial name",
 - 2 dispute about צבאות (ג' ריה"ג – v. 4)
 - 3 sanctity of prefixes and suffixes (v. 5)
 - 4 sanctity of שמות in story of אברהם and his visitors (v. 6)
 - 5 sanctity of שמות in story of לוט (v. 7)
 - 6 sanctity of שמות in פסל מיכה (v. 8) and פלגש בגבעה (v. 9)
 - 7 Divine meaning of שה"ש in שלמה (vv. 10-11)
 - 8 Divine meaning of מלך in דניאל (vv. 12-13)
- iv *return to גיניין:*
- 1 *challenge:* from ברייתא (invoking vv. 1, 14) – both are אלה and both require 'שם ה'
 - 2 *answer:* (אב"י) that follows ר' חנינא בר אידי who infers from ברכות וקלות that 'שם ה' must be there in every שבועה
 - (a) *counter:* if we do accept this גז"ש, we would require שם המיוחד
 - (i) *and:* if we don't accept it, how do we know that אלה (v. 1) means שבועה?
 - (ii) *answer:* v. 14
 1. *counter:* that's only when it states האלה שבועת
 2. *answer:* from v. 1 which only uses אלה → either one alone is "both" (ריטב"א)
 - (iii) *alternate source* (ר' אבהו): vv. 15-16
 - 3 *tangent:* meaning of ארור
 - (a) גזוי per v. 17
 - (b) קללה per vv. 18-19
 - (c) שבועה per v. 20
 - (i) *challenge:* it may mean that יהושע administered both ארור and שבועה
 - (d) *rather:* vv. 21-22 –and this doesn't mean both, as there is no conjunction (note: v. 20 is now rehabilitated)
 - 4 *tangent* (ר' יוסי בר חנינא): meanings of אמן
 - (a) שבועה v. 23
 - (b) acceptance: v. 24
 - (c) confirmation: v. 25
 - 5 *tangent:* implication of Divine "no" or "yes" – an oath (if repeated)
 - (a) "no": vv. 26-28
- c liability for use of שמות
- i ר"מ: using any שם for קללה carries liability, per vv. 29-30
 - ii חכמים: only liable for שם המיוחד (v. 30); use of any other שם is a violation without consequence (לאו)
- d cursing parents
- i ר"מ: liable for any שם
 - ii חכמים: only שם המיוחד (note: חכמים – ר' מנחם בר יוסי who applies end of v. 30 to all קלות)
- e cursing self or another – liable (according to all opinions) for a ל"ת
- i self: v. 31
 - ii others: v. 32
- f v. 3 (and similar) is the "imprecation" of the תורה
- i *story:* ר' כהנא was reciting this in front of רב יהודה, who told him to alter it to say יכנו (not in 2nd person)
 - ii *and:* when he quoted the curse in v. 33, רב יהודה told him again to modify it
 - 1 *justification:* even re: פסוקים, it should be modified
- g implied curses: blessing someone if they do something (implying the opposite)
- i ר"מ: liable (חכמים exempt)
 - 1 *challenge:* ר"מ doesn't accept שומע לאו ר"מ
 - 2 *answer:* flip positions here
 - (a) *block:* ר' יצחק arrived (from"א) and taught the "unflipped" version
 - (i) *conclusion* (ר' יוסף): accept original version – and ר"מ only requires explication of both sides in ממונות
 - (ii) *challenge:* סוטה is a case of איסורא, and we need v. 34 to be "flippable" (הנקי/חיניקי) for ר"מ
 - (iii) *rather:* flip, and ר"מ requires explication in all cases
 1. *challenge:* liability for entering ממשכן ראש יין ופרועי ראש is only inferred from הן
 2. *rather:* we don't switch positions; ר"מ only requires both sides explicated in ממון
 3. *כתובה:* סוטה is different, as it is איסורא that involves ממון